

ŞANTIERUL ARHEOLOGIC TÎRGSORU VECHI
RAPORT DE SĂPĂTURĂ*

În cursul lunii iulie 1974, s-a continuat cercetarea bordeiului nr.2, identificat încă din 1973 în casetele IV și V E.

Bordeiul avea o formă aproape trapezoidală, cu laturile de circa 5 m., cu pereții drepti, iar colțurile de nord și de est tăiate de două gropi rotunde datează din sec. XV-XVI. Aproximativ în centrul bordeiului, mai aproape de latura de sud-vest se afla o groapă de par cu diametrul de 0,30 m.

Aprofundarea gropii bordeiului era de 0,70-0,90 m.

Pietrarii era construit din bolovani de râu de diferite dimensiuni și era fixat pe latura de sud-vest, aproape de colțul sudic al locuinței. Avea o formă dreptunghiulară, cu colțurile rotunjite, iar laturile lungi erau paralele cu latura de sud-est a bordeiului.

Vatra se afla adâncită față de nivelul de călcare cu aproximativ 0,25 m și era înconjurată de o gardină din lut, înalță de 0,10 m., care depășea conturul vatrăi, înconjурând și cenușarul din fața ei. Deasupra vatrăi se afla probabil o tavă din lut ars, groasă de 0,04 m și cu marginile ridicate vertical, după cum arată fragmentele mari descoperite între pietrele prăbușite. Pereții, construiți din pietre lipite cu pămînt se continuau deasupra acestei vatrăi în formă de boltă.

Între pietrele prăbușite s-au descoperit fragmente ceramice și oase carbonizate, de animale.

Tot în cuprinsul locuinței au fost dezvelite și scheletele unor indivizi omorși violent, ce zăcea pe un strat de umplutură cu o grosime între 0,10-0,30 m.

Scheletul notat cu nr.1, se afla lîngă latura de nord-vest aproape paralel cu aceasta, culcat pe partea dreaptă, cu fața îndreptată spre est, mâna stângă era îndoită din cot, iar mâna dreaptă era întinsă cu palma sub femure. Picioarele erau strâns ghemuite (fig.1).

În regiunea lombară și în jurul membrelor inferioare s-au găsit fragmente ceramice de la mai multe vase din care nu s-au întregit decât două.

Scheletul notat cu nr.2 se afla paralel cu latura de nord-est. Craniul nu s-a mai păstrat întrucât a fost tăiat de groapa de sec. XV din colțul de nord al locuinței. Si acesta se afla într-o poziție chirică, astfel

* Aducem mulțumiri și pe această cale tov. Gh. Diaconu, responsabilul șantierului Tîrgsor pentru sprijinul acordat în timpul săpăturilor și la întocmirea acestui material.

În cadrul membrulelor inferioare se aflau foarte apropiate de torace, iar oasele de la laba piciorului se aflau imediat sub oasele bazinului (fig. 2).

Fragmentele ceramice aflate în apropierea lui erau mai puține.

După demontarea scheletului nr. 1 și înlăturarea stratului de umplutură și a fragmentelor ceramice, au apărut oasele unui alt schelet uman care se aducea cu aproximativ 0,05 m de nivelul podelei.

Este vorba de scheletul unei femei, notat cu nr. 3, ce a fost săpat din talie, așa încât alături de oasele bazinului și ale membrelor inferioare, aproape paralel cu latura de nord-vest a bordeiului, se găseau craniul și o parte din coloana vertebrală. Craniul a fost aruncat cu fața în jos și avea o despicătură largă în frunte pe linia nasului.

De-a curmezișul membrelor inferioare se mai afla un alt schelet, parțial păstrat și notat cu nr. 4 ce aparținea unui copil mic de 1-2 ani.

În jurul acestor ultime două schelete, singurele materiale găsite, au fost două fragmente ceramice decorate cu striuri în val, cîteva fragmente mărunte de chirpic și pigmenți de cărbuni.

În lipsă de alt inventar singurul criteriu de datare al bordeiului îl constituie analiza ceramică de aici.

Marea majoritate a fragmentelor, provin de la tipul de vase fără torți, din pastă de culoare brun-roșcată, arsă oxidant și uneori prezintă urme de ardere secundară. Pasta conține nisip fin, mai rar cu grăuntele mari sau chiar cu pietricele, pleavă și cioburi pisate. Forma vaselor era aceea de oală cu fundul drept, peretei oblici și umerii arcuite imediat sub linia gâtului. Buzela erau rotunjite, îngroșate sau tăsite, uneori cu o sănătate mediană (fig. 3, 4, 8).

Decorul cel mai des întâlnit este format din striuri mai late sau mai înguste incizate, care acopereau aproape toată suprafața vasului, pornind de sub linia gâtului până aproape de fundul vasului, sau erau grupate în benzi.

În unele cazuri striurile orizontale erau întreținute de grupuri de striuri trasate oblic sau vertical pe umerii sau corpul vasului. O altă combinație de decor o constituiau benzile de striuri orizontale alternate de benzi de linii în val.

Deosebite ca profil sunt cîteva fragmente de perete de vase tot fără torți, cu fundul drept dar cu corpul mai bombat, cu gâtul foarte scurt și buza foarte mult trasă în afară, cu marginile dreaptă. Suprafața buzei era decorată cu șiruri de împinsături. Corpul vaselor era decorat cu benzi de linii în val, cu unghiuile oblice, ascuțite (fig. 9).

Pasta acestora este de culoare răămîniu deschis sau galbui cenușie, cu urme de ardere secundară, cu mult nisip fin, pleavă și mai rar pietricele sau cioburi pisate nu prea mărunt.

Ceramica fină cenușie sau negru-cenușiu este reprezentată de cîteva fragmente foarte mici, decorate cu linii lustruite, verticale, oblice sau în rețea. Tot din pastă fină, arsă cenușiu deschis sunt și cele două fragmente de la un ulcior cu gâtul lung și gura trilobată și de la un vas decorat cu pastile aplicate, care se aseamănă cu ceramica descoperită la Histria-Capul Viilor¹ (fig. 10).

O categorie ceramică aparte o reprezintă căldările de lut cu torți interioare descoperite în B₂ E. Majoritatea fragmentelor se aflau îngă și sub M₁ și provineau de la două căldări: una întregită*, nedecorată și a doua cu decor de striuri în val.

Amândouă erau lucrate dintr-o pastă aspră, de culoare roșcatcărămizie și brun-roșcată, cu nisip mult și pietricelă în amestec. Vasul avea o formă tronconică, cu fundul drept, pereteii oblici, marginea teșită cu ajutorul unei spatule din lemn. În exterior marginea era decorată cu un brâu alcătuit din patru striuri largi, orizontale, foarte puțin accentuate (fig.5).

În interior, ceva mai jos de marginea vasului erau două torți orizontale, semicirculare, dispuse diametral.

Celălalt tip de căldare de lut este tot cu fundul drept, cu pereteii mai puțin evazați și cu marginea rotunjită. În exterior, pe toată suprafața, pînă aproape de linia fundului este decorat cu linii în val foarte dese încât vîrfurile lor se întrelăsesc (fig.6).

Cu excepția căldărilor de lut, ceramica din B₂ E poate fi datată în cursul sec. X-XI, avîndu-se în vedere atât analogiile cu materialul recoltat în campaniile anterioare la Tîrgșor², cât și cu materialul din alte stațiuni arheologice datează în această vreme.

Datarea tipurilor de căldări descoperite la Tîrgșor este mai dificilă întrucât ele se deosebesc de cele cunoscute pînă acum în țara noastră³. Datarea lor în cursul sec. XI va fi confirmată de cercetări viitoare.

Cu privire la problema prezenței căldărilor de lut în așezările feudali-timpurii, P. Diaconu⁴ arată că acest tip de vas a fost adus din afară, de o populație migratoare, și anume de pecenegi.

Deși se știe că pecenegii au locuit și în estul Munteniei, asemenea materiale nu au mai fost identificate pînă în prezent, exceptând un fragment foarte mic descoperit la Dridu.

În stadiul actual al cercetării în cazul nostru s-ar putea să fie vorba de un raid peceneg care să explică atât prezența scheletelor aruncate în groapa bordeiului nu mult timp după dezafectarea lui, cât și prezența căldărilor de lut, ipoteză ce trebuie urmărită în cercetările viitoare.

ANCA PAUNESCU

* Dimensiunile sunt: l = 0,20 m; diam. gurii = 0,35 m, diam. fundului = 0,19 m.

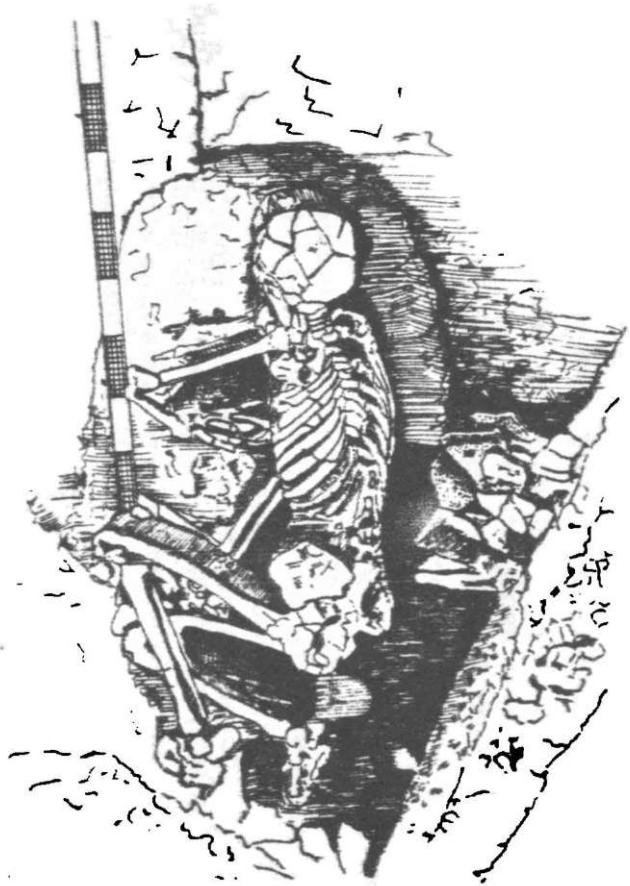

Fig. 1 - Scheletul nr. 1.

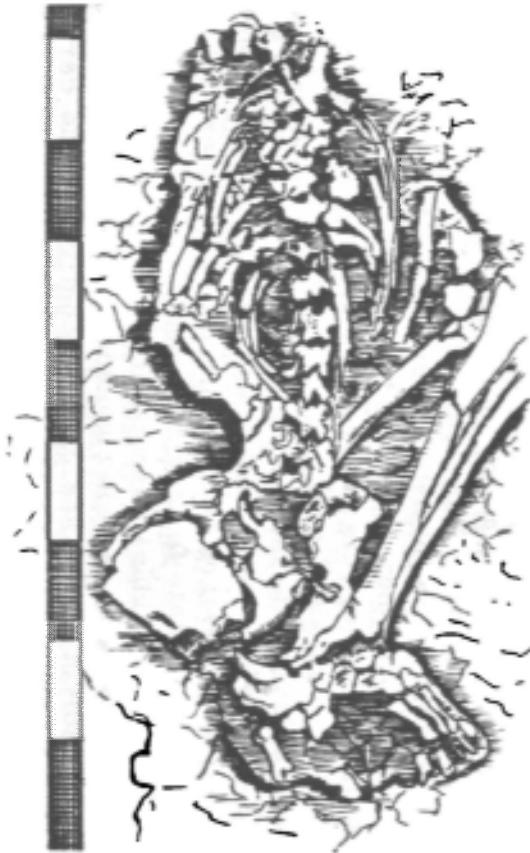
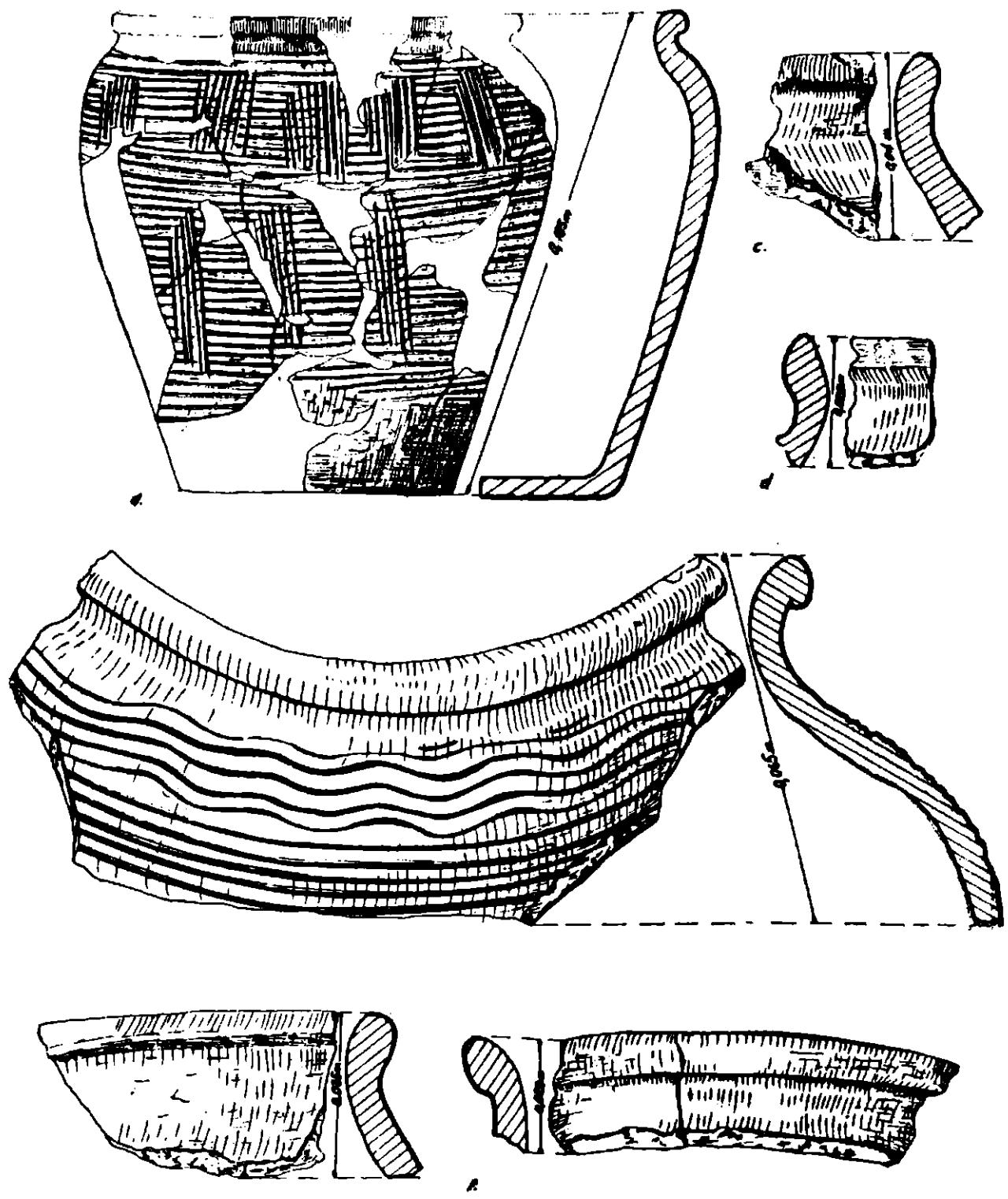

Fig. 2. Scheletul nr. 2

Fig. 3.-a. Vas barcan descoperit în M.1; b,c,d,e,f, Fragmente ceramice descoperite în B. 2.

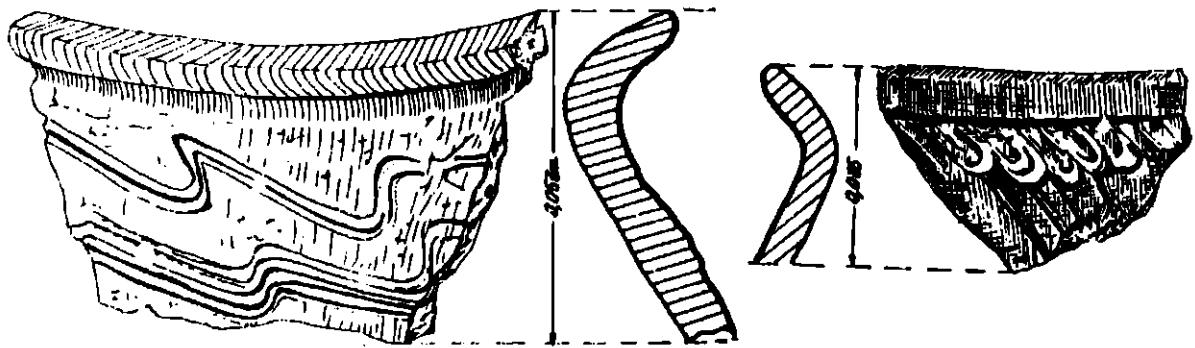
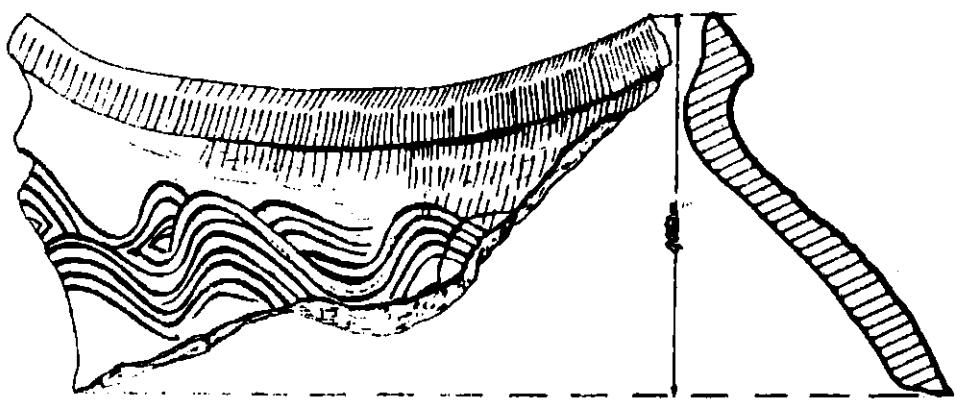
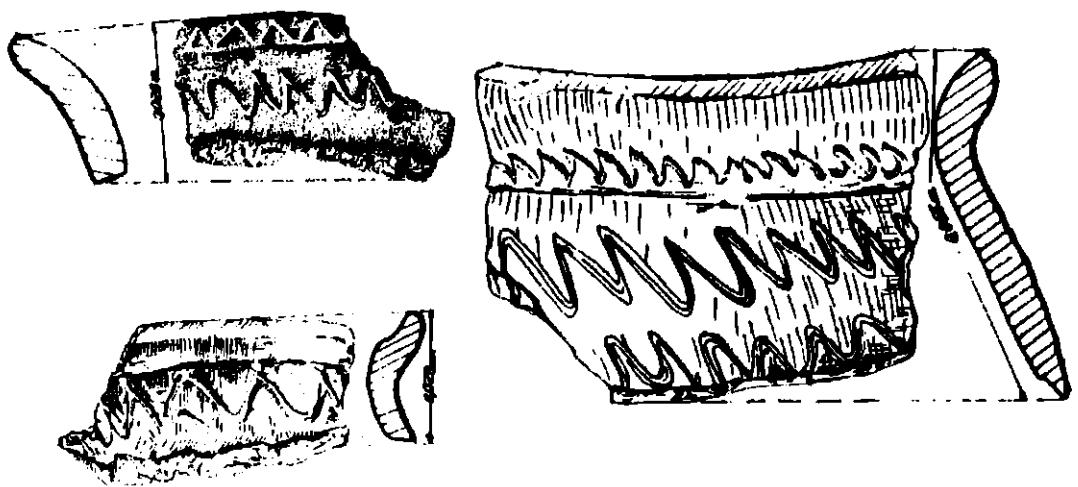

Fig. 4 - Fragmente ceramice descoperite în B.B.

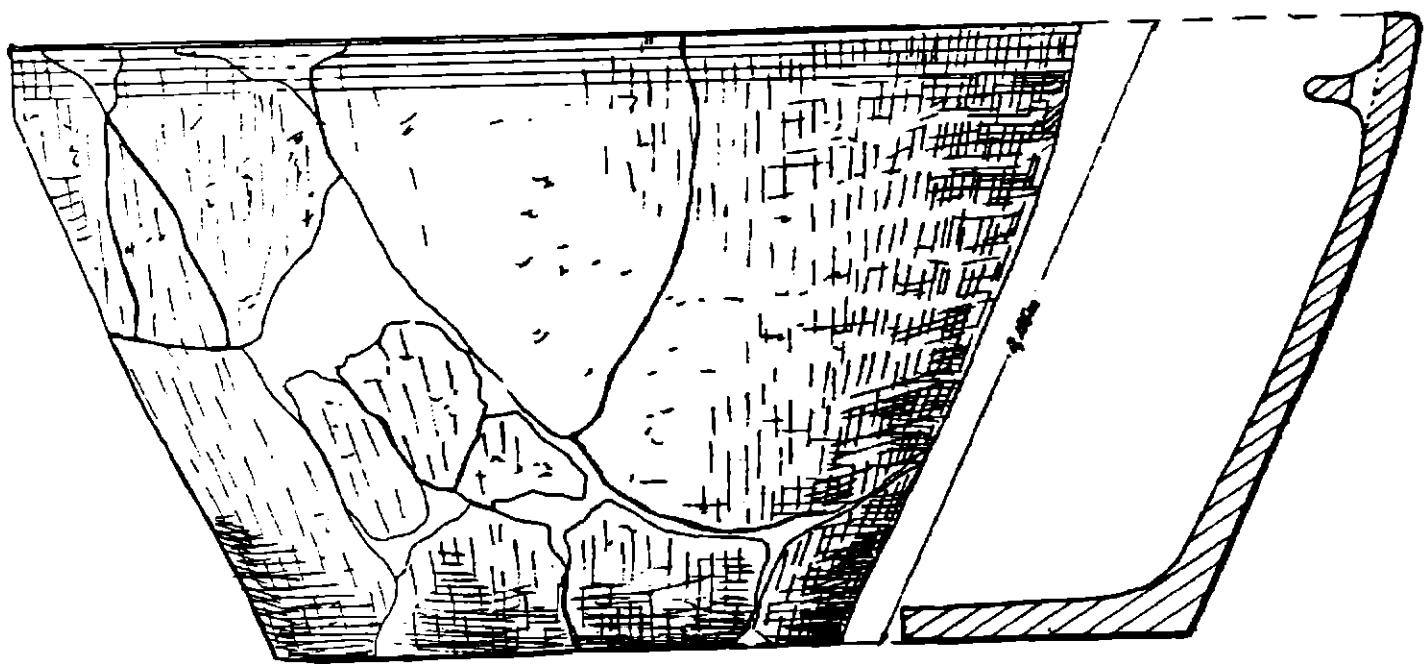

Fig. 5 - Căldare cu foruri interioare decoperite linge M.I.

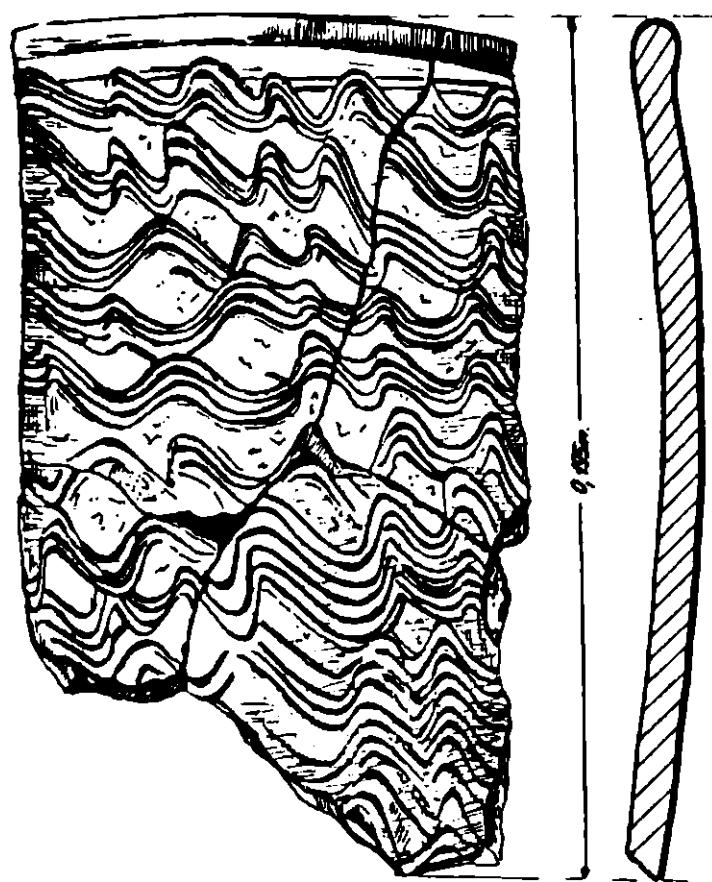

Fig. 6 - Fragment de caldere ou torti interioane,
decorat cu striuri în valuri

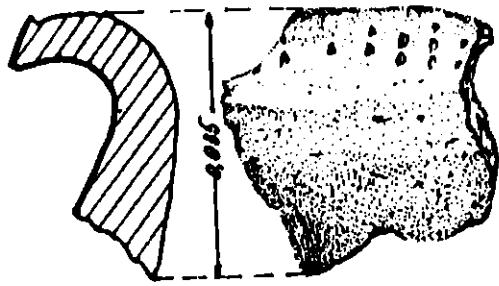

Fig. 7- Fragmente de buze de vase decorate pe suprafața interioară.

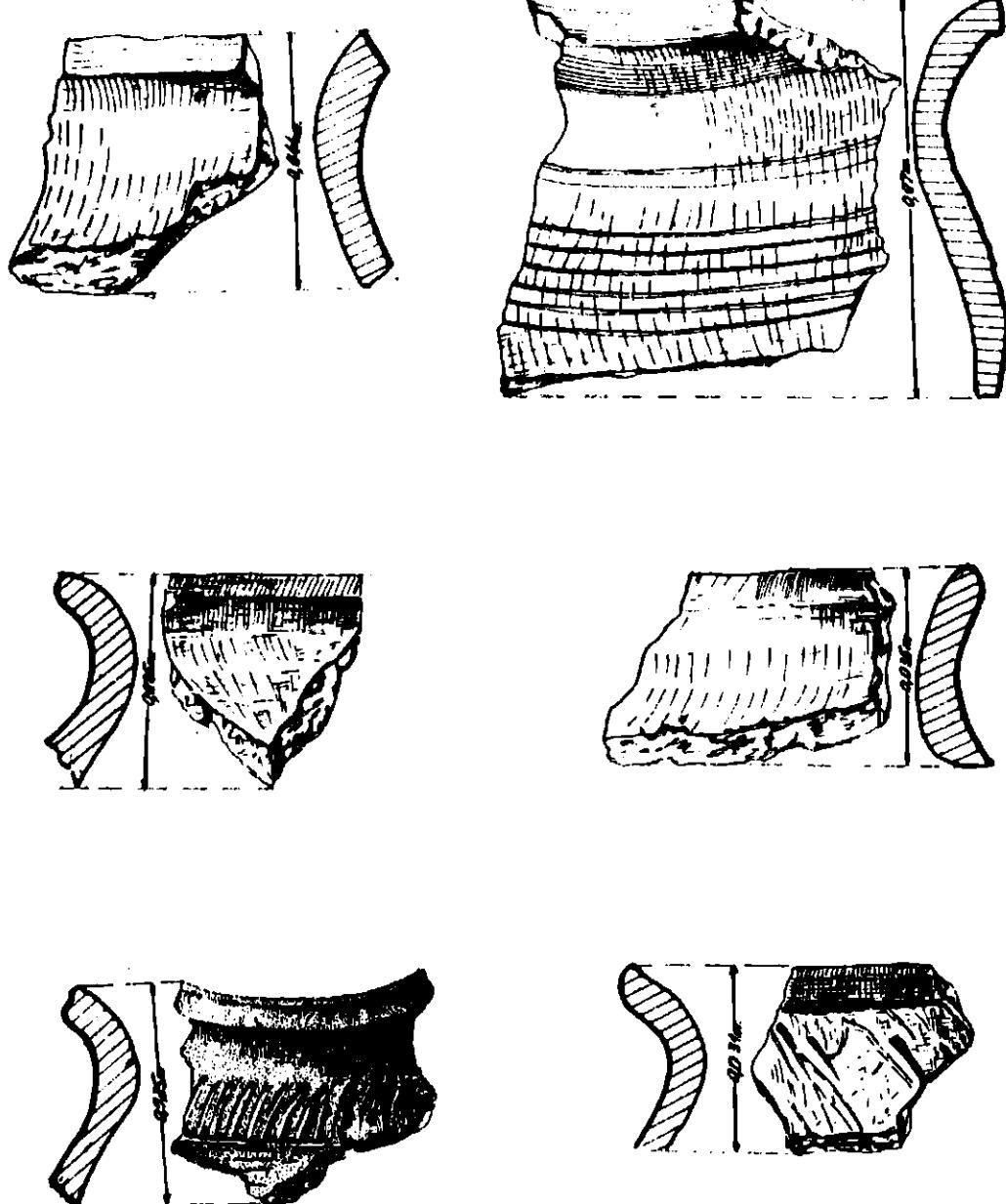

Fig. 8 - Fragmente ceramice decoperite în B 2.

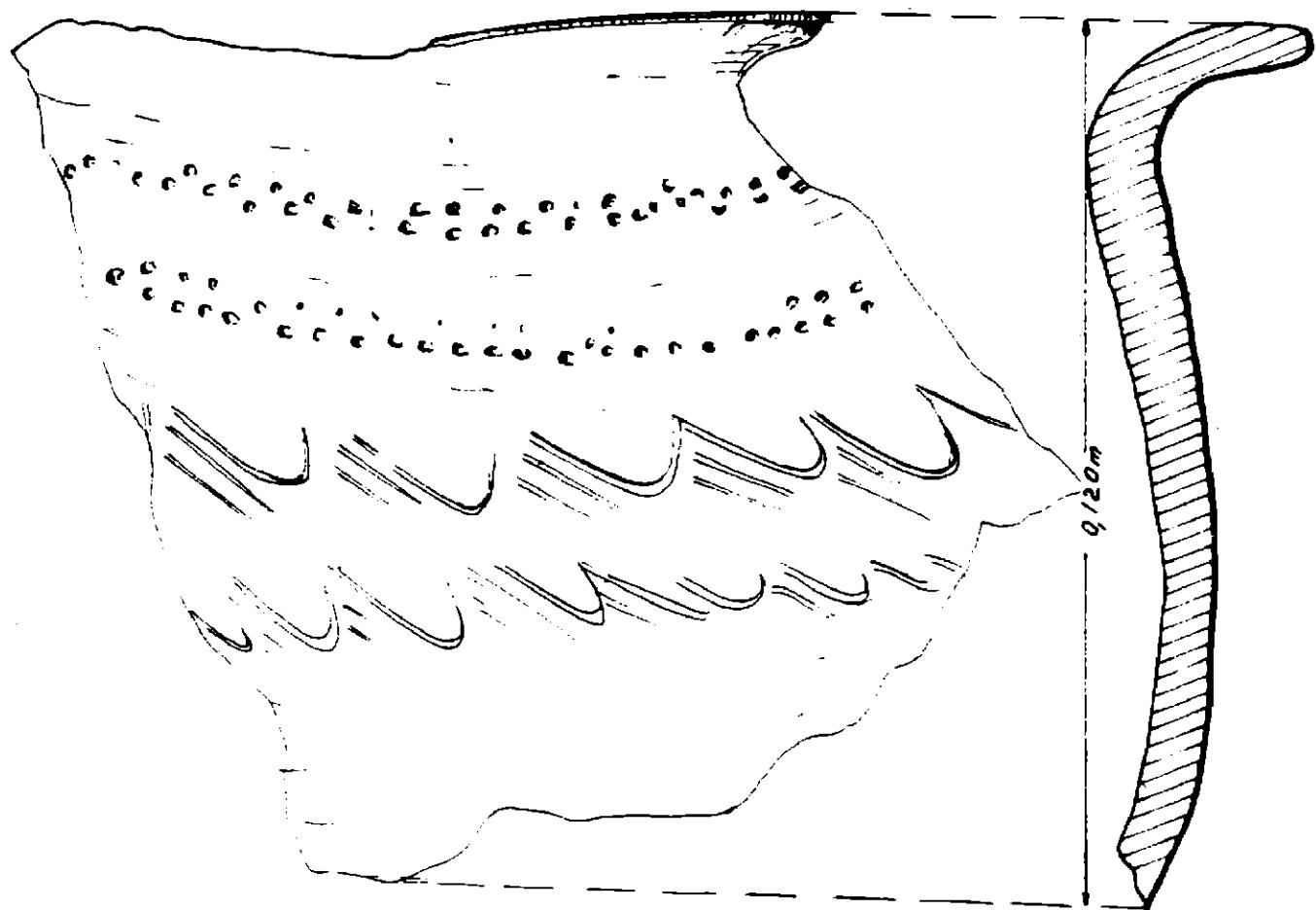

Fig. 9 - Fragment de vas găsit pe vatra pietrariului

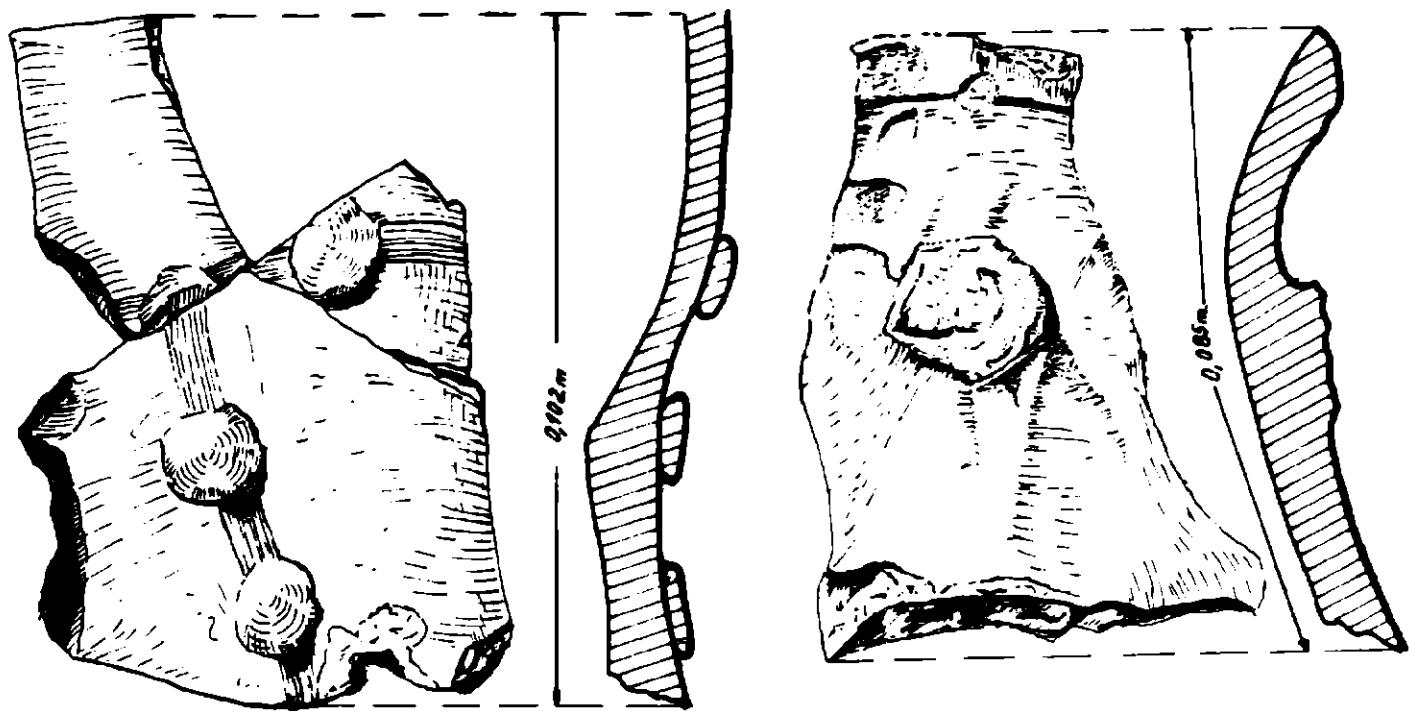

Fig. 10 - Fragmente ceramice din pastă fină, cenusie.

- 1 VLAD ZIRRA - Dacia, NS, VII, 1963, p.389, fig.25.
- 2 D.POPEȘCU, N.CONSTANTINESCU, GH.DIACONU, V.I.TEODOR-RESCU - Șantierul arheologic Tîrgșor, în: Materiale..., VII, p. 642, fig.10; GH.DIACONU, N.CONSTANTINESCU - Șantierul arheologic Tîrgșor, în: Materiale..., VIII, p.542-543, fig.8 și 9.
- 3 GH.ȘTEFAN, I.BARNEA, M.COMĂSA, E.COMĂSA - Dinogetia I, p. 147 și urm.; GR.FLOREȘCU, R.FLOREȘCU, P.DIACONU - Căpădava, p.210, pl.XXVIII și p.211, fig.113; D.TEODOR - Le haut féodalisme sur le territoire de la Moldavie à la lumière des données archéologiques , în: Dacia, N.S. IX, 1965, p.330-331; M.PETRESCU-DIMBOVITA, EM.ZAHARIA - Șantierul arheologic de la Dănești, în: Materiale..., VIII, p.57, fig.12; EUG.ZAHARIA - Săpăturile de la Drîdu, București, 1967, p.81 și p.180, pl.XV, fig.7.
- 4 P.DIACONU - Cu privire la problema căldărilor de lut în epoca feudală timpurie, în: S.C.I.V., VII, 3-4, 1956, p.421-429.

LE CHANTIER ARCHÉOLOGIQUE DE TÎRGSORU-VECHI

- Résumé -

Pendant le mois de Juillet, 1974 on a continué la recherche de la hutte demi-ensouie, nr.2 identifié en 1973 dans les cassettes IV et V E.

La hutte avait une forme rectangulaire, avec les parois droits et les coins du N et E ont été sectionés par deux fosses du XVe-XVIe siècles.

Au centre de la hutte on a trouvé un trou correspondant à un gros pieu interieur, qui soutenait le toit.

Sur la côte de S.O. on a trouvé le foyer bâti en pierre, rectangle, au coins arrondis.

Les tessons céramiques appartiennent aux types des vases sans anse, au rebord proéminent, aux flancs droits ou arrondis, faits en terre glaise, de couleur brun-rougeâtre, mêlée de sable et de mêmes fragments pierreux, décorés avec des bandes des lignes horizontales, verticales ou ondulées.

D'autres tessons appartiennent au même type de vase mais travaillé d'une pâte gris-noir, et aussi deux fragments en pâte fine, gris qui appartiennent à une cruche avec l'embouchure trilobée.

On a découvert aussi 4 squelettes d'individus tués et jettés dans la fosse de la hutte, peu de temps après sa désaffection.

A base de la céramique l'habitation date du Xe-XIe siècles.

Une catégorie à part est représenté par les deux types de chaudrons en argile, découverts accoté de M₁, tout à fait différent par forme et décor de ceux trouvés jusqu'à présent dans d'autres stations archéologiques et attribué aux petchenèques.

Légende des figures

- Fig. 1 - Le squelette nr.1**
Fig. 2 - Le squelette nr.2
Fig. 3 - a, Vase découvert près de M₁; b,c,d,e,f, fragments céramiques trouvés dans la hutte nr.2
Fig. 4 - Fragments céramiques trouvés dans la hutte nr.2
Fig. 5 - Chaudron en argile découvert près de M₁
Fig. 6 - Tesson du chaudron en argile
Fig. 7 - Fragments des bords de vases avec décor sur la surface intérieure
Fig. 8 - Fragments céramique découverts dans la hutte nr.2
Fig. 9 - Fragment de vase trouvé parmi les pierres du foyer
Fig. 10 - Fragments céramiques en pâte fine gris